

gospodarska povezanost v zadrukah. Da je gospodarsko stanje v nekaterih krajih tako slabo, so si dostikrat krivi kmetje sami, ki se za vsako malenkost grizejo in sovražijo med seboj, namesto da bi se združili, predvsem na gospodarskem polju, od česar bi imeli korist vsi. Ljudje so še vedno mnenja, da jim mora ob vsaki priliki priti oblast na pomoč in se izživljajo ter zanašajo samo na prošnje ter podpore, namesto da bi segli po prvi in najuspešnejši samopomoči. S tem bodo pri drugih stanovih in poklicih vzbudili tudi

spoštovanje do kmečkega stanu,

ki še vedno tvori hrbtnico slovenskega naroda. Zaman bodo kmetje govorili o potrebi spoštovanja kmečkega stanu, dokler ne bodo tega spoštovanja z delom in združnim zgle-

dom vzbudili sami. Če ne bo prave ljubezni in združnega duha med nami, bodo drugi stanovni in poklici vedno s prezirom gledali na kmečki stan. Vedno se bodo ponavljali primeri, ko bo kmečki sin, postavljen na višje mesto, v svoji nadutosti od podrejenih kmečkih ljudi zahteval, da ga nazivajo z velespoštovani itd. Zdravilo zoper take pojave je pa le globoka kmečka samozavest, sloneča na pravilni kmečki vzgoji v domači hiši, domači vasi in domači občini. Zato kmečki stan spoznaj samega sebe, zavedaj se važnosti, ki jo igraš v slovenskem narodnem občestvu, spoštuj sam sebe pa te bodo spoštovali tudi drugi. Dokler se bo pa kmet sam zaničeval, hodil upognjene glave in hrbta pred drugimi stanovni, se bo zaman skliceval na važnost svojega stanu!

Po Jugoslaviji

Grško katoliški škof umrl. Srčni kapi je podlegel v noči na 14. april ob priliki kanonskega obiskovanja v Mrzlem polju grško-katoliški škof v Križevcih pri Zagrebu g. dr. Dionizij Nyaradi. Rajni se je rodil leta 1874. Bil je eden najbolj sposobnih škofov, povsod priljubljen in je ob vsaki količkej slovesni priliki rad zahajal med Slovence. Smrt priljubljenega škofa je hudo zadela grško-katoliško cerkev v Jugoslaviji in v Podkarpatski Rusiji. Velikemu vladiki ostani ohranjen časten in hvaležen spomin!

SDS proti JNS. Voditelji JNS se v Beogradu in Zagrebu mnogo trudijo, da bi se čim bolj približali SDS (Samostojni demokrati stranki), ki je sedaj na vladi, ter da bi dosegli njeno podporo. Pri tem jih ne vodi ljubezen do pravih demokratičnih načel, ki so tuja eni kakor drugi stranki, marveč želja po vladi. SDS je že v srečnem položaju, da se udeležuje blagodatni vladine stranke, JNS pa mora še vedno čakati v predsobju, kakor starozakonske duše v predpeklju. V Sloveniji pa je razmerje med SDS in JNS povsem drugačno. Snujoča se SDS v Sloveniji ostro strelja na prvake JNS, da bi slovenski liberalizem rešila njihovega zgrešenega in škodljivega vodstva. Slovensko ljudstvo od strani opazuje spor med laži-svobodoumno in naprednjaško gospodo, v katero nima nobenega zapanja, pa naj koraka pod starim JNS benderom ali pa se zbira pod novo SDS zastavo.

Katoliška mladina proti komunistom. Poziv našega narodnega voditelja dr. Korošca na borbo zoper komuniste in framasone ni ostal glas vpijočega v puščavi. V prve vrste tega

boja so se postavili naši katoliški vseučiliščniki. Katoliška akademska mladina je priredila na vseučilišču v Ljubljani protestno zborovanje zoper neko »mirovno« zborovanje vseučiliščnikov v Beogradu, ki je bilo samo krinka za uresničenje težnj levičarskega (svobodomiselnega in komunističnega) dela dijaštva. Naši slovenski katoliški akademiki hočejo svojo akcijo zoper framasone in komuniste, ki jih smatrajo za največje svoraznike naroda in države, smotrno nadaljevati. Zato so na sestanku Akademске zveze v Ljubljani 12. aprila storili primerne sklepe in sestavili akcijski odbor, ki sestoji iz naslednjih

Zoper glavobol

pomagata 1-2

ASPIRIN

tableti

Ni drugega zdravila po imenu „Aspirin“, temveč edino le „Bayer“jev Aspirin.

Opt. reg. pod 3 br. 17092 od 22. XII. 1939.

društev: »Danica«, »Zarja«, »Savica«, »Cirilsko društvo«, »Straža«, »Kladivo«.

Občinske volitve baje na vidiku

Pravimo »baje«, ker vlada se o tej stvari še ni izjavila. O volitvah v občine se sedaj dosti razpravlja v naši politični javnosti. Ugiba se, katere volitve pridejo prve na vrsto. Za volitve v narodno skupščino še ni prišel čas, ker še ni vprašanje notranje državne preureditve vsestransko rešeno. Saborske volitve samo na Hrvatskem bi se mogle smatrati kot nekak izraz neenakopravnosti državljanov. Torej bi bile za vse ozemlje države možne edino občinske volitve. Preden pa se te volitve razpišejo, se mora vlada odločiti, po katerem volilnem redu se bodo vršile občinske volitve: ali po starem občinskem zakonu, ki predvideva javno glasovanje, ali pa bo ta zakon spremenjen v smislu tajnega glasovanja in proporcijne razdelitve mandatov. Odločitev o tem še ni padla.

Kar se dostaja Hrvatske, so uradni list banovine Hrvatske »Narodne novine« objavile banovo uredbo o spremembi in o izpopolnitvi zakona o občinah. Sprememba se nanaša na razdelitev mandatov občinskih odbornikov. Doslej je veljalo to: tista kandidatna lista, ki je dobila pri volitvah relativno večino, je takoj prejela dve tretjini občinskih odbornikov. Odslej pa bo tako: tista kandidatna lista, ki je dobila večino glasov, dobi tretjino mandatov, ostali dve tretjini pa se razdelita na vse kandidatne liste po D'Hontovem sistemu. Za župana in podžupana, ki se volita na prvi seji novega občinskega odbora, ni potrebno, da sta člana občinskega odbora. S to uredbo je hkrati pooblaščen ban, da lahko v roku enega leta izvede prekomasacijo občin. Prej menda občinskih volitev ne bo.

Petrolejke na Dunaju. Čim je izbruhnila vojna, je v Nemčiji povpraševanje po električnih žepnih svetilkah silno naraslo. Odkar so na Dunaju spet uvedli popolno zatemanje, je tudi tam narasla potreba po takšnih svetilkah. A ker gredo električne žepne svetilke in baterije v prvi vrsti za potrebe vojske in policije ter tudi proizvodnja ni tako urejena, da bi mogla zmagovati povečano povpraševanje, civilnim osebam baterij sploh več ne prodajajo. Iz tega razloga so začeli Dunajčani zlasti v trgovinah in skladiščih uporabljati druga premična svetila, ki svetijo predvsem s petrolejem in svečami. Tudi na cestah se pojavljajo spet svetilke s svečami in majhnimi petrolejkami. Ponoči je videti mnogo

V rdečem »raju« ...

Roman iz sovjetskega kmetijskega življenja

*

15

Nataša je ob vstopu v sobo zagledala šestorico boljševiskih delavcev. Sedeli so za mizo. Vsak je imel pred seboj steklenico vina. Steklenice so bile že na pol prazne. Vino je delavce precej ogrelo. Trije so že kazali tisto hrupno veselje, ki je last na pol pijanih ljudi.

Delavci so bili tako zatopljeni v popivanje, da niso opazili Nataše, ko je šla skozi sobo v kuhinjo, v kateri je bila Karina.

Starka je za delavce pripravljala južino. Na krožnik, ki je bil poln olja in kisa, je dajala boljševiske konzerve.

Karanzin je po Šubinovem ukazu pred eno uro prinesel več konzerv in hleb kruha ter je Karini naročil, naj pripravi tovarišem delavcem malico. Šubin se je hotel prikupiti sodrugom iz Jaske, zato je skrbel za njihove želodce. Poslal jim je tudi šest steklenic vina s Krima, ki so si ga rdečkarji že pred malico privoščili.

Karina je Natašo z veseljem sprejela, ker je potrebovala pomoči. Ko je pripravila malico za tovariše delavce, ji je rekla:

»Nesi v sobo južino! Potem pa bova obe nesli južino našim ljudem, ki so na dvorišču.«

Nataša je prej pri prehodu skozi sobo opazila, da so delavci pijani, zaradi tega jo je Karinina želja vznemirila. Pijanih rdečkarjev se je bala, a v kljub temu ni ugovarjala. Molče je vzela podstavek in šla v sobo.

Sodrugji so z veselimi vzkliki sprejeli bogato naložen podstavek, ki ga je Nataša nesla proti mizi. Iz oči jim je sijala požrešnost. V tej komunistični družbi res ni moglo biti drugega veselja, kakor veselje, ki sta ga nudila dobra jed in pijača. Eden izmed njih, človeče rdečih las, pegastega obraza, malih zvijačnih oči, pa je imel drugo poželjenje. Zdelo se je, da se zelo zanima za Natašo. Ko se je deklica ravno poleg njega sklonila na mizo, da bi odložila podstavek, jo je pograbil okrog pasu.

Nataša je vzdrhtela in jezno vzkliknila:

»Pusti me pri miru!«

»He, he, he! Lepa deklica!« se je zarežal rdečelasec. »Komunistični delavec ti izkazuje čast, če te objame, a ti se jeziš!«

Nataša ni odgovorila. Zbrala je moči in se s silo iztrgala iz rdečkarjevega objema. Potem je naglo zbežala v kuhinjo.

Delavci so praskili v smeh. Rogali so se rdečelascu zaradi neuspeha.

»Ivan, nimaš sreče!« ga je posmehljivo potrepjal po rami sosed.

Novice iz domačih krajev

Novi opat samostana trapistov v Rajhenburgu. Dosedanji rajhenburški opat o. Placid Epalle se je odpovedal mestu predstojnika samostana trapistov v Rajhenburgu in je ostal v Franciji, kamor se je napotil lani avgusta, da prisostvuje kakor vsako leto generalnemu kapitlju v Citeaux. Ker je kmalu za tem izbruhnila vojna, je bil tudi kapitelj odložen na nedoločen čas. Dne 20. marca je prejel samostan v Rajhenburgu od opata Epalla pismo, da se odpoveduje opatovanju in bo ostal v Franciji. O. Epalle se je rodil v Franciji leta 1876. Kot 13 leten deček je stopil v samostan trapistov v Rajhenburgu, kjer je bil pozneje 30 let predstojnik. — Dne 6. aprila so izvolili rajhenburški trapisti za predstojnika in opata g. o. Pija Novak. Novi opat se je rodil v trgu Kozje 2. oktobra 1899.

Duhovniške vesti. Umeščen je bil za župnika v Bučah g. Jurij Pribožič, provizorja istotam. — Postavljeni so bili: za provizorja v Črnečah g. Alojzij Drvodl, vikar-pomočnik istotam; za sprovizorja na Pernicah g. Fr. Šmon, provizor na Ojstrici. — Nastavljeni so bili gg.: Jurčak Martin, salezijanski duhovnik na Radni, za II. kaplana v Sevnici ob Dravi; Drevenšek Franc, semeniški duhovnik, za kaplana v Starem trgu; Erjavec Franc, semeniški duhovnik, za kaplana v Rušah; p. Marko Fišer, kapucin, za I. kaplana v Studencih pri Mariboru. — Prestavljeni so bili sledeči gg. kaplani: Videčnik Viljem iz Trbovelj v Artiče z delokrogom III. kaplana v Rajhenburgu; Volasko Adolf iz Rajhenburga v Trbovlje; Zver Štefan iz Konjic v Črensovc; Škraban Janez iz Murske Sobotne na Ljubno; Rous Matija iz Črensovc v Mursko Sobotno. — Upokojen je bil g. Rozman Jožef, župnik v Črnečah. — Dopust se je dovolil g. Slana Francu, provizorju na Pernicah.

Delavec hudo ponesrečil. Pri novi stavbi v Krekovi ulici v Mariboru se je zgodila v minulem tednu huda nesreča. Pri kopanju temeljev je bil zaposlen med drugimi tudi 41 letni pomožni delavec Peter Lešnik. Nenadoma se je utrgala zemlja in ga podsula. Reveža so prepeljali v bolnišnico z zlomljeno desno roko in poškodovano hrbtenico.

Gonilno jermenje povzročilo delavcu hude poškodbe. V železarni na Muti je zadela zelo huda nesreča 26 letnega delavca Jožefa Bevca od Sv. Križa pri Litiji. Med delom ga je zagrabilo gonilno jermenje in ga pognalo na tla. Pri padcu si je zlomil obe nogi in hudo poškodoval na glavi. Bevca so prepeljali v slovenjgraško bolnišnico.

Mura zahtevala smrtno žrtev. Občina Gor. Radgona je poslala voznika Franca Veberiča iz Črešnjevcev v Soboto po občinsko revo 66 letno viničarko Terezijo Klobasa, da jo pripelje iz tamošnje bolnišnice v pristojno občino. Ko je prispel z revo do broda v Petanjcih, ki obratuje, ker novi most še ni dograjen, se je konj splasil in potisnil voz po mostičku, da je padel v Muro. Konja in voz je deroča Mura zanesla na drugi breg, stara ženica pa je utonila.

Dva hudo ponesrečena se zatekla v celjsko bolnišnico. Antona Podbregarja, 38 letnega posestnikovega sina iz Ojstriške vasi pri Sv. Juriju ob Taboru, je brenil konj in mu zlomil desno nogo v kolenu. — 39 letni posestnik Miha Oblak iz Harja pri Laškem je nakladal steljo. Voz se je prevrnil nanj in mu zlomil desno nogo v gležnju. Poškodovanca sta se zatekla po zdravniško pomoč v celjsko bolnišnico.

Družinski oče utonil na povratku iz vinske kleti. Posestnik Jožef Šenica iz Meniške vasi pri Toplicah na Dolenjskem je šel v svoj vinograd v Straži. Na povratku je radi gumijastih čevljev na opolzki cesti spodrsnil, padel v Krko in utonil. Ker je nosil v košu na hrbtu več steklenic vina, ga je teža potegnila na dno vode. Rajni je zapustil sedem otrok, od katerih so štirje nepreskrbljeni.

Vendar enkrat! Kakor znano, je mariborska bolnišnica veliko premajhna in se bori že leta in leta zaradi pomanjkanja bolniških postelj. Že dve leti stoji v surovem stanju trinadstropni novi paviljon, ki bi naj vsaj nekoliko zboljšal stanje bolnišnice. Ko so paviljon pred dvema letoma pokrili, je delo zapalo ter počivalo, ker ni bilo denarja. Banjska uprava je pravočasno izdelala program za izpopolnitev bolnišnic v Sloveniji in najela večmilijonsko posojilo, katerega najetje pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu finančno ministrstvo iz neznanih vzrokov ni potrdilo. Mariborska mestna občina je neprestano zahtevala dokončanje prepotrebne paviljona in je tozadevno naš ban večkrat posredoval v Beogradu pri finančnem ministru, ki je sedaj vendar dovolil najetje zgoraj omenjenega posojila, od katerega dobi Maribor za dogotovitev paviljona 12 milijonov dinarjev. Z deli bodo kmalu pričeli.

Omejitev obratovanja v mariborski tekstilni industriji. V Mariboru so se posvetovali zadnje dni predstavniki obsežne mariborske tekstilne industrije. V mariborskih tekstilnih

tovarnah je začelo delo zavirati veliko pomanjkanje surovin radi vojne, davčne spremembe in nove obremenitve. Krizo povzroča tudi neprodana zaloga blaga, s katerim so naši trgovci že založeni, ljudje pa ne kupujejo veliko. Radi naštetih vzrokov je bilo sklenjeno, da se obratovanje po mariborskih tekstilnih tovarnah omeji. V primeru ubistvitve dela bi ostalo brez dela in zaslužka 9000 ljudi.

Veljavnost starih kovancev. Stari dinarski novci stopijo iz veljave 20. aprila, stari srebrni kovanci po 20 din prenehajo biti plačilno sredstvo 30. aprila; stari kovanci po 2 din in 50 par pa 16. avgusta. Stari 50 dinarski kovanci, ki so že vzeti iz prometa, se zamenjajo brez odbitka do 16. avgusta pri blagajni Narodne banke in pri državnih finančnih ustanovah.

Vojaške konje v Mariboru pokupili Zagrebčani. Te dni je bila na mariborskem sejmišču dražba vojaških konj. Prodali so 28 konj in 12 mul za 112.860 din. Največ konj so pokupili Zagrebčani.

Še sedaj vidni dokazi letošnje hude in izredno dolge zime. Pri Sv. Lovrencu nad falkskim jezero so začeli hoditi preko zaledenele Drave 23. decembra 1939 in so hodili ter vozili po ledu cele tri mesece. Ob straneh Drave je dosegel led debelost 7 m. Še sedaj je ob bregovih Drave od Fale navzgor na večih mestih ledu za dobre 4 m na debelo.

Ogromno škodo je povzročil zajec v občini Grajena. Občina Grajena pri Ptujju je ugotovila, da so oglodali zajci v letošnji hudi zimi na njenem področju 5252 sadnih drevesc, med katerimi so tudi do 10 let stara. Škoda znaša samo v tej občini 300.000 din.

Pošte v Slovenski krajini. Pri nas je bila prej navada, da so imeli naše pogodbene pošte gostilničarji ali drugi posestniki. Po prevratu se je to sicer začelo malo spreminjati, vendar bi nekateri to še vedno radi obdržali, pa čeprav niso prav nič potrebni tega denarja in ko imamo toliko brezposelnih oseb za pogodbene pošte, ki imajo predpisano izobrazbo, dočim so bili naši prejšnji poštarji brez vsake višje šole. Kake razmere so pri nas, naj navedemo samo en primer. Nek naš gostilničar je bil več let poštar, ki je obenem dober posestnik-kmet. Naša oblast je videla to krivico in mu je pošto odvzela. Seveda je nastal velik halo. Pa nobena prošnja ni nič pomagala. Pošta je pa imela svoj lokal še vedno v poslopju tega gostilničarja, kjer je na žalost še danes. Prišle so zopet parlamentarne volitve in ta gostilničar je podpiral enega kandidata. Ne vemo sicer, ali radi tega ali radi drugega, je bila pošta zopet njemu obljubljena, saj ena višja oseba iz Prekmurja se je na merodajnem mestu za-

»Lepi deklici se ne dopade barva tvojih las in tvoje brade,« ga je podražil drug delavec.

Rdečelasca so pikre besede in smeh tovarišev razdražile. Vstal je in se tolkel po prsih.

»Vkljub vsemu sem večji komunist ko vi vsi!« se je širokoustil.

»Kaj? Kaj?« so užaljeno zavpili tovariši.

Rdečelasce je uvidel, da tovarišev ne sme še bolj razdražiti, zato je hotel stvar obrniti na šalo.

»Seveda sem večji komunist!« je dejal prisiljeno veselo. »Pri meni so še lasje in brada komunistični.«

Sodrugji so se zasmejali in so rdečelasca še dalje dražili.

»Kaj ti pomagajo komunistični lasje in brada, če pa deklica rdečelascev nima rada!«

Rdečelasce je požrl jezo. Samozavestno je pogledal po tovariših in trdo rekel:

»Videl boste, ali nima rada rdečih las! Tako jo bom omehal, da bo sedela pri meni in jedla z nami!«

»To je pa pametna misel!« je pripomnil najmlajši delavec, ki se je tudi začel zanimati za Natašo. »Poklič! deklico!«

Tedaj se je oglasil suh dolgin:

»Niste resni! Pravi komunisti ne smejo vedno misliti na ljubimkanje.«

»Tovariš, ne mislimo na to. Samo povabiti hočemo

eno kmetico, da bo jedla v družbi delavcev, članov komunistične stranke,« je odgovorilo rdečelasce človeče.

»Ivan, pusti nas pri miru s svojo muhavostjo!« se je spet oglasil dolgin. »Preveč krimskega vina si pil in ne veš, kaj delaš.«

Ivan se ni zmenil za tovarišev besede. S trdovratnostjo pijanca je vztrajal pri tem, da uresniči svojo misel. Deklica je lepa in on si je zabil v glavo, da mora sedeti poleg njega.

Odrinil je stol in z negotovimi nogami odkolovratil proti kuhinji. Spremljal ga je smeh tovarišev.

Nataša in Karina sta slišali ves razgovor. Obe sta se tresli od razburjenja in strahu. Pobegniti nista mogli, ker je bil drugi izhod iz kuhinje na taki strani, da bi ju rdečekarji opazili. Tako sta trepetaje čakali na nadaljnji razvoj dogodkov. Karina se je bridko kesala tega, da je prej Natašo poslala v sobo.

Rdečelasce je odprl vrata in se bližal Nataši, ki se je stiskala h Karini.

Nataša ga je ostro pogledala.

Boljševik se je neumno zarežal in dejal:

»Pojdi k nam za mizo!«

»Ne grem!«

»Rečem ti, pridi k nam!«

»Ne grem!«

»Pazi!«

ljudi, ki si s takšnimi majhnimi svetilkami utirajo skozi temo pot domov. Od aprila sem so si pa Nemci pomagali s tem, da so prestavili ure in začno na ta način eno uro zjutraj prej delati, tako da so ljudje kljub povečanemu delovnemu času z nočjo že doma in se jim ni treba v temnih ulicah zaletavati drug v drugega.

Hvala, ki gotovo ni prišla od srca. To se je zgodilo v nekem londonskem restoranu. Njegov lastnik, velik patriot, je nalepil na vrata napis: »Vojaki, mornarji, piloti Njegovega Veličanstva, tukaj lahko za dva šilinga toliko pojedete, kolikor hočete!« Vojaki, mornarji in piloti Njegovega Veličanstva si tega niso dali dvakrat reči. Ali je restavratore zavoljo njihovih obiskov kaj